

BORDÁCS ANDREA

Örök visszatérés... de kétszer mégsem léphetsz ugyanabba a folyóba

Nagy Gábor György művei (1999–2017)

Művészet

Tanulmányai során sokféle területen szerzett jártasságot Nagy Gábor György. Festészetet tanult a Magyar Képzőművészeti Egyetemen Molnár Sándortól, Károlyi Zsigmondtól, képgrafika mesterképzőn Kocsis Imre volt tanára, járt Maurer Dóra audiovizuális műhelyébe és a C3-ba videó- és komputerművészeti tanfolyamra. Ezek a médiumüt-közések, a sokmédiumúság a művészetében is megjelennek.

Érdekes végigkövetni, hogy a kezdeti művészettörténeti referenciáktól hogyan jut el az egészen személyes élmények művészi transzformációjáig. Mivel a különböző médiumokban folyamatosan dolgozik, Nagy Gábor György munkásságát sokkal inkább a motívumai mentén érdemes tárgyalni, mint a médiumok felől. A következő fő motívumok köré építkezik az életmű: az üveg (maga a tárgy és a jellemzője, az áttetszősége révén), a gömb, az utazás. Ezek a motívumok részben kötődnek az egyes időszakaihoz, rendszeresen visszatér hozzájuk, sőt olykor aztán egymásba is olvadnak, több főtémája egyszerre lesz jelen a képein.

Az 1999-es időszak alapmotívuma az utazás, elsősorban hajóval. Az utazás egyrészt művész-metafora, az új utak keresése, másrészt hétköznapi, turista tevékenység, a kikapcsolódás megtestesítője. Az egyik legizgalmasabb képpárja az ezredfordulón készült *Nagymosás I–II.*, ezek popos-vicces képek az emberi lét valódi kisszerűségéről és az elképzelt vágyairól. A valóság, a hétköznapiok nyúga (a nagymosás, a vasalás) is alkalmas arra, hogy az arra fogékony személyeket a fantázia birodalmába repítse, távoli utakra, tengeri motorcsónakozásra, léghajózásra. Ők a vasalódeszkában is tengert látnak, sőt akár a világvégét, ahonnan antik istenek módjára képek lefújni a tárgyakat.

BORDÁCS ANDREA (1964, Budapest), esztéta, műkritikus, független kurátor, az ELTE SEK Vizuális Művészeti Tanszékének vezetője. Az ELTE-n végzett, PhD-jét ugyanott szerezte. Kurátorként, galériavezetőként, szerkesztőként dolgozott. Szakterülete a kortárs képzőművészet, kiemelten a nőművészet, a testkép, a fotó és a médiaművészet, Tót Endre munkássága. Több tanulmánya, könyve jelent meg.

NAGY GÁBOR GYÖRGY (1966, Debrecen) Munkácsy-díjas képzőművész, grafikai és rajzbiennálék díjazottja. A Magyar Képzőművészeti Főiskolán végzett 1996-ban. A '90-es évek végén a digitális képkalkotás felé fordul, printeket készít, de napjainkban a hagyományos olaj, vászon munkái és grafikai lapjai kísérik ezeket.

Később külön sorozatot alkotnak a repülős képei, pontosabban különböző híres repülőgép-katasztrófák megidézései. A közlekedési tragédia műalkotás témájává tétele már Andy Warholnál megtalálható, a *Halál és katasztrófák*-sorozatában. Warhol képeinek témája a tömegmédiум látványvilá-

ténetet. Ám az *Elszakadás*-sorozat mintegy esszenciája az összes motívumának. Gyermeküknek másik országba költözése, ritka láthatásuk révén az utazás téma konkrétá

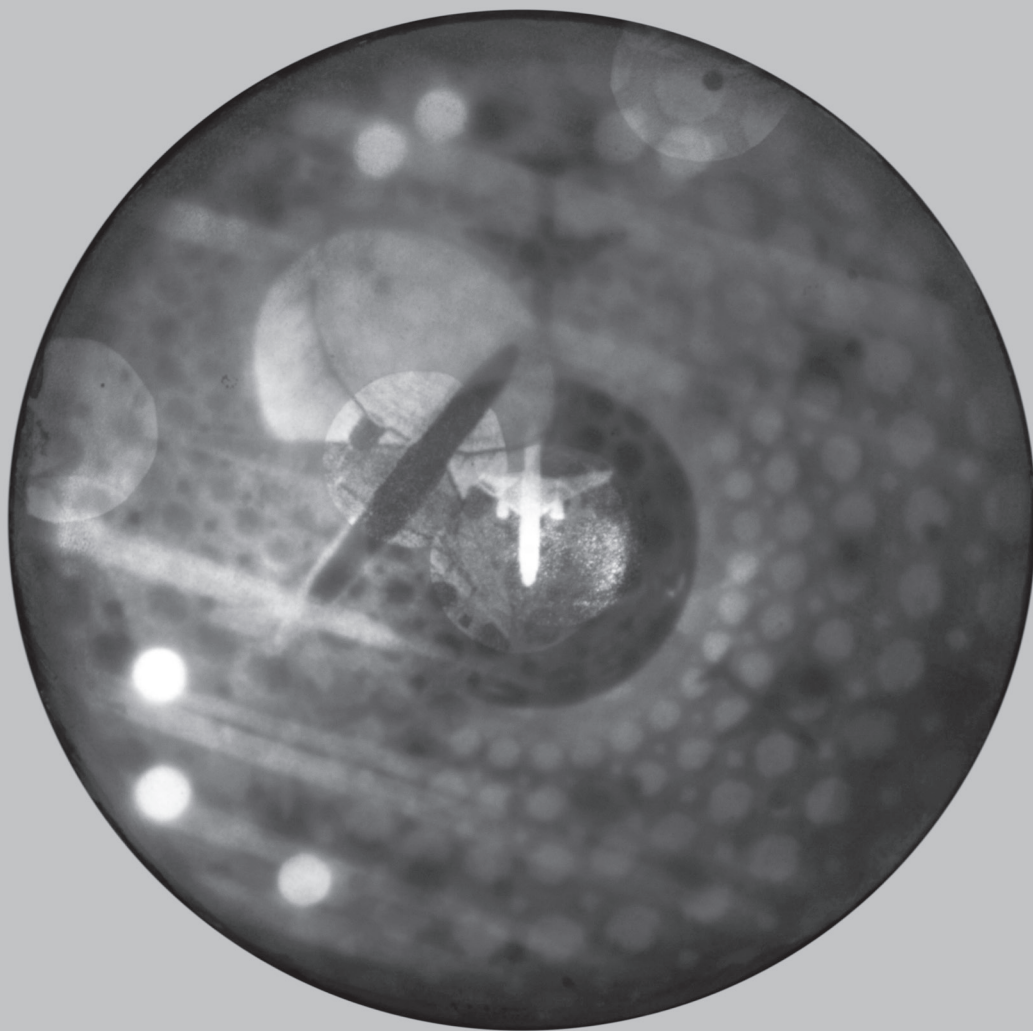
ga és szereplői, az, hogy a média valósága, a másodlagos valóság hogyan válik az emberek számára elsődleges valósággá, hogy a világot a médián keresztül ismerik.

Míg a vágyott utazás vicces, színes, felhőtlen, az egész a képzelet világában játszódik, addig a 14 évvel később visszatérő utazásmotívum már valóságos, személyes élmények átírata. A *Budapest–London*-sorozata (2013) még egy általános utazás képei, sejtések, a bőröndök sziluettjei konkrét és metaforikus értelemben is balladisztikus homályban hagyják a tör-

válik, már nem a vágyak, a fikció terepe. Így az utazásmotívum mintegy keretet ad az itt bemutatott, 1999–2016 közötti időszakban készített munkáinak.

Nagy Gábor György éveken át foglalkozott az üveg témával. Az üveg önálló tárgy, de áttetsző, így a környezetétől mégis nehezen válik el. Ez

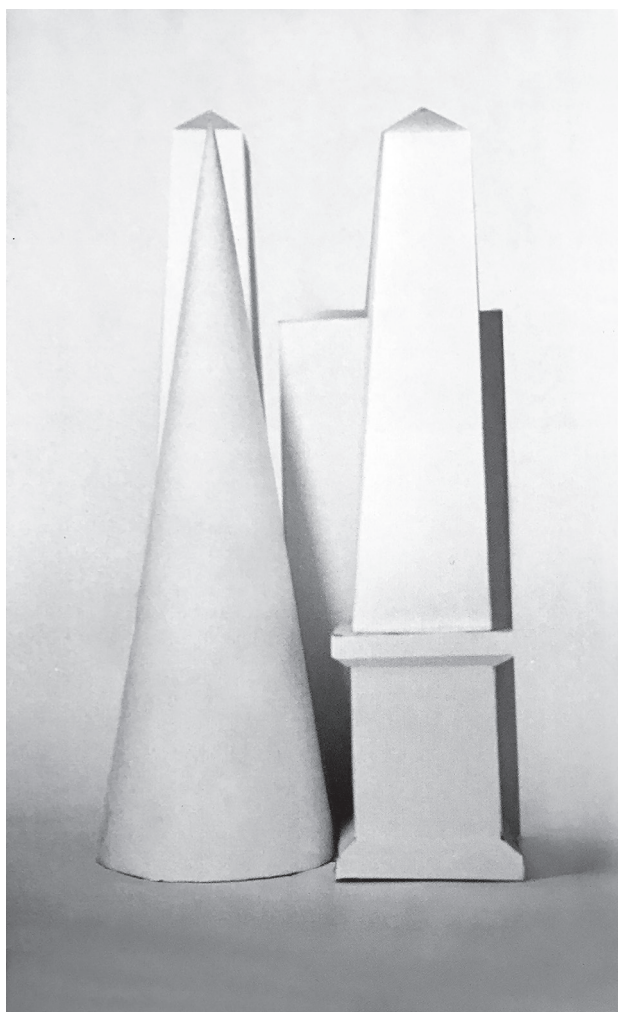
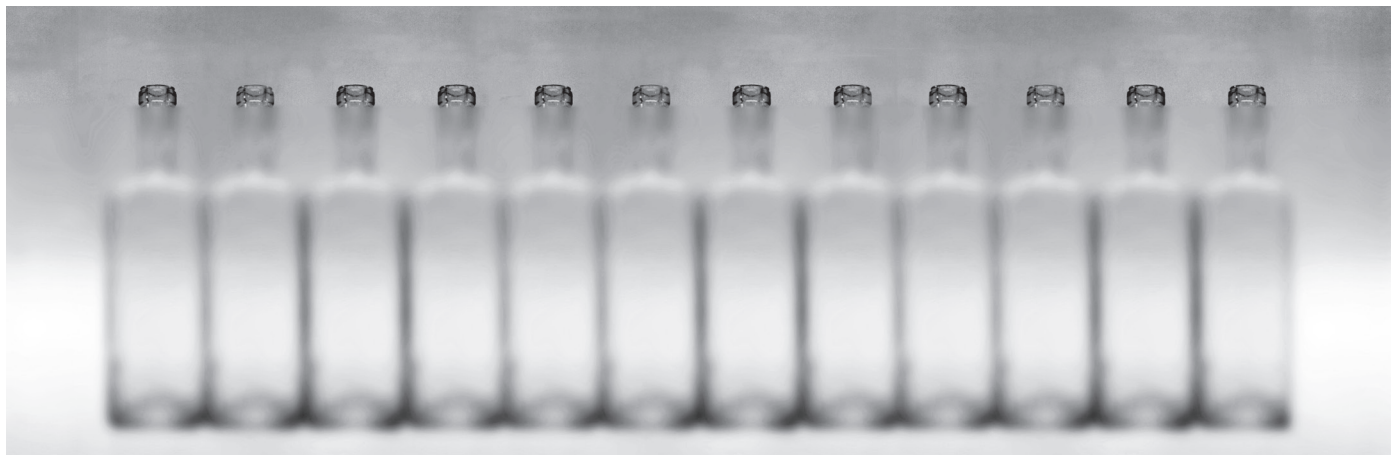
Budapest–London I., 2014,
fényvisszaverő print, dibond,
66 × 100 cm

különösen a 2000-es évek *Morandi*-sorozatában válik fősze-replővé. Peter Weibel a '90-es évek művészete fő jellemzőjé-nek a medializáltságot tartotta: a művészet témája már nem a primer látvány, hanem a különböző médiumokon áttétele-ződött látvány. A művészettörténet alkotásait is elsősorban katalógusok, fotók nyomán ismerjük. Nagy Gábor György egyik fő inspirálója a monomániásan üvegeket, vázákat festő Morandi. Nemcsak maga a festőelőd a téma, hanem a témavariációk sokasága és a repetitivitás, a folyamatos ismétlődés is. Ráadásul a csendélet műfaj újragondolásának is kiváló példája.

Elszakadás IV., 2016, print, üveg,
sajtodoboz, LED, 70 × 100 cm

Munkásságának legmarkánsabb eleme az életművön végigvonuló, a tökéletességet megtestesítő kör- és gömbmotívum, vonzalma irántuk már-már mániákus. Persze azért a kör nemcsak őt ihlette meg ennyire, Kuszama Jajoi (Yayoi Kusama) szintén megszállottja a formának, de Damien Hirst korai művein is gyakran előfordult. A körmozgás tökéle-tes, megváltoztathatatlan, kezdet és

Morandi copy IX., 2000, print,
40 × 120 cm

Átlós vonzerő, 2002, print,
50 × 30 cm

vég nélkül való, változások nélküli; ez teszi lehetővé, hogy az időt jelképezze. S valóban, a másik fontos, bár jóval rejtettebb motívuma az idő. Ez a mániákusság ennél a motívumnál is megjelenik, mindenben és mindenhol ez a forma áll az érdeklődése fókuszában. (*Igazgyöngy – hamis gyöngy, Leírt pályák sorozatai*, 2003). Ennek az időszaknak talán az egyik legszebb munkája a *Gyöngyfolyosó* című képe (2002). Ezeket a finom formákat a legrusztikusabb helyeken is meglátja. Külön érdekességük Nagy munkáinak az éles és homályos jeletetek váltakozása egy képen belül, a kitakarások rendszere.

A 2010-es években újra visszatért az üveg témához, de a gömbmotívum kíséretében, bár az üvegben látható tárgy az üvegben nevelt/növesztett körte a vilmoskörte-pálinkához (*Kis halál*, 2011). A látványt már nem kitakarással teszi sejtelmessé, hanem a sajátos, háttérből való, kis fényforrású megvilágítással, így az egész kép fekete-fehérré válik. Ezeknek a munkáknak mintegy összegzését adja a

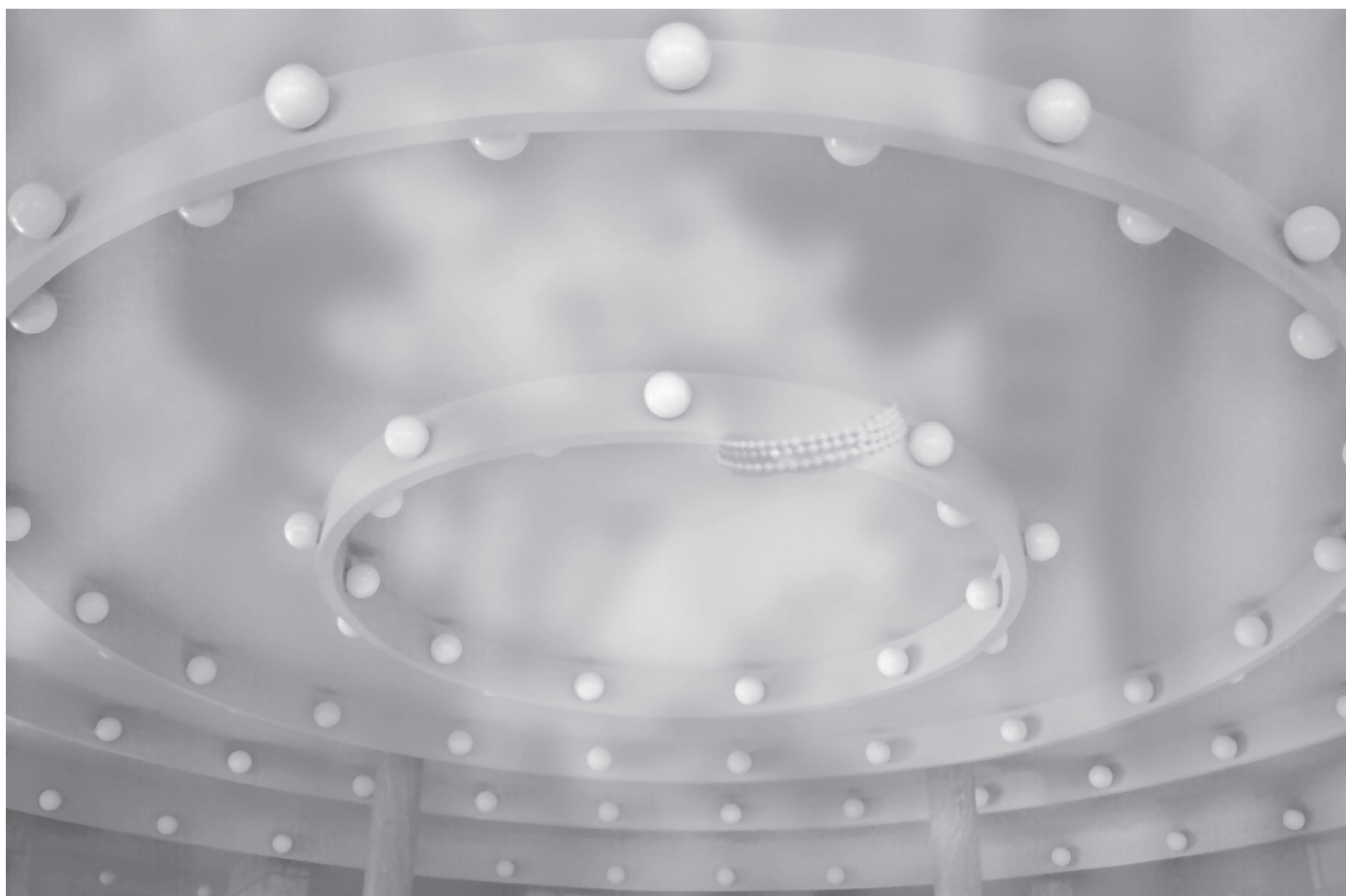
*Gyöngyfolyosó I., 2002,
print, 120 × 68 cm*

nagyszabású *A lelkek polca* (2017) című képinstallációja.

A már említett *Elszakadás*-sorozatán együtt van a kör (a mű formája), az áttetszőség, az utazás a művön látható repülőgépek által, melyek most is hátulról kapják a fényt, így az egész műnek egy általánosabb, glóbuszszerű látványa lesz. E kisméretű munkák mintegy összegzései az elmúlt 15 évi munkásságának, hisz láthatóan folyton visszatérnek az egyes motívumai, ám mégis más hangsúllyal és tartalommal.

Az utóbbi munkáin és kiállításain rendre előkerülnek a konkrét családi emlékképek, de különben is egyre személyesebbé válnak a művei, kevésbé a tökéletes formán lesz a hangsúly. Mintha az évek óta tartó munka mintegy terápiaként felszabadítaná, sokkal mélyebben mer szólni a vágyakról és helykeresésről.

Érdekes, hogy Nagy Gábor György számára bármely egészen banális hétköznapi látvány is misztikussá tud válni, legyen az egy lépcső, egy üveg, egy bőrönd, egy gömb (különösen, ha világító gömb). Ezek nem is igazán jelképek, mivel képeinek épp az a sármjuk, hogy mindez csak nagyon sejtetve és sejtelmesen van jelen, kerüli a direkt, konkrét állításokat, kijelentéseket. Ezáltal a bennünk lévő homályos vagy épp megfoghatatlan, szinte csak formálódó benyomásokat

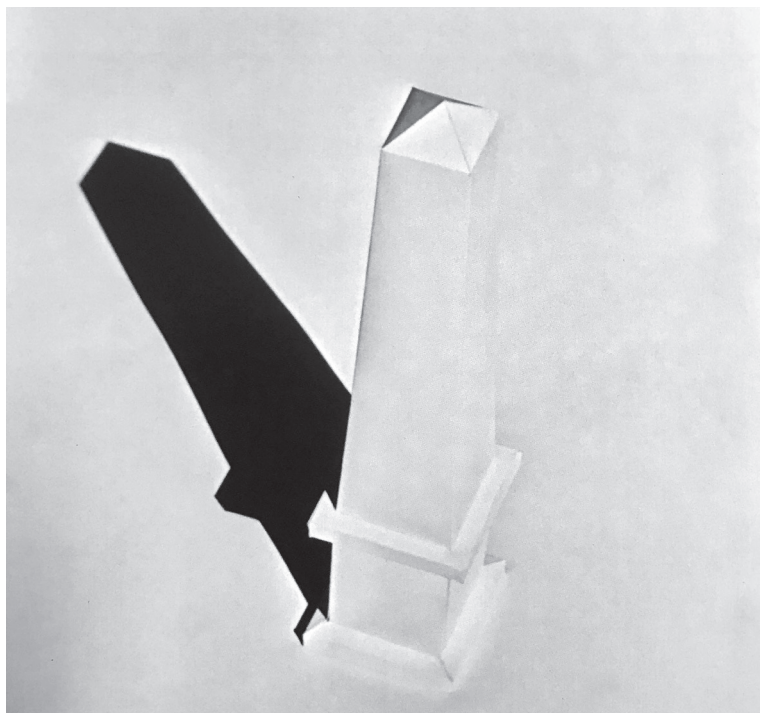
*Lelkek polca I. A-B, 2017,
fa, print, dibond, 30 × 280 cm*

*Igazgyöngy – hamis gyöngy I.,
print, 72 × 120 cm*

mégis meg tudja ragadni. A jelenben is, de főleg a múltra vonatkozóan. A körökön át felbukkanó látvány olyan, mintha a múltból törne elő egy-egy éles emlék.

Az itt látható művek egy nagykorúságnyi, felnőtté válásnyi időt fognak át. Az idő és a töredékes, sejtelmes történetmesélés, a személyes élmények az alkotó újabb képein egyre nagyobb szerepet kapnak. Képei az emlékezés terepére visznek minket, ahol az eltűnt idő és a titkok nyomába eredhetünk.

*Védekező állás, 2002, print,
34 × 38 cm*

*Tér, idő, árnyék, 2002,
print, 40 × 40 cm*

*Kolostor szeme I., 2002,
print, 105×64 cm*

*Szirmok reggelire I., 2005,
print, 66 × 100 cm*

*Leírt pályák II., 2003,
print, 82 × 125 cm*

*Leírt pályák III., 2003,
print, 82 × 125 cm*

